

SĄD NAJWYŻSZY
Rzeczypospolitej Polskiej

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego
Prof. dr hab. Małgorzata Gersdorf

BSA II-021-261/19

SEKRETARIAT PRZESYŁKI
20. 09. 2019

Warszawa, dnia 19 września 2019 r.

Do druku nr 3761

Pani
Agnieszka Kaczmarska
Szef Kancelarii Sejmu

Szanowna Pani Minister,

W odpowiedzi na pismo z dnia 26 sierpnia 2019 r., GMS-WP-173-207/19 działając na podstawie art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (j.t. Dz.U. z 2019r. poz. 825) w załączeniu uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (druk nr 3761)*.

Z poważaniem

Uwagi Sądu Najwyższego
do projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy
oraz finansowaniu terroryzmu

I. Uwagi ogólne

Przedmiotem opinii jest projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Zakłada on doprecyzowanie przepisów dotyczących wykonywania przez instytucje obowiązane niektórych obowiązków z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Istota rozwiązań przedstawionych w projekcie sprowadza się do następujących zmian:

- otwarcia katalogu podmiotów uprawnionych do wymiany informacji pomiędzy instytucjami obowiązanyymi wchodzącymi w skład grupy;

- zwolnienia określonych podmiotów z tajemnicy dotyczącej przekazania informacji jednostce analityki finansowej lub innym właściwym organom poprzez rozszerzenie ich katalogu o podmioty prowadzące działalność w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych;

- wprowadzenia obowiązku spełniania kryteriów kompetencji i reputacji przez beneficjentów rzeczywistych podmiotów wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 16 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz osoby zajmujące stanowiska kierownicze w tych podmiotach oraz wprowadzenie sankcji za niedopełnienie tego obowiązku;

- dodania przepisów zapobiegających sytuacjom, w których osoby będące beneficjentami rzeczywistymi podmiotów wykonujących działalność wymienioną w art. 2 ust. 1 pkt 3 lit. d dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r.

w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (dalej „dyrektywa 2015/849”), a także osoby zajmujące kierownicze stanowiska w takich podmiotach, były osobami karanymi;

- rozszerzenia katalogu podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie obowiązków określonych w ustawie, na które również może być nakładana kara pieniężna;

- likwidacji luki, polegającej na nieuwzględnieniu w dotychczas obowiązującej ustawie organu uprawnionego do nałożenia kary administracyjnej na instytucje skontrolowane na podstawie art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. c–e oraz pkt 2 i 3 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Projektodawca w uzasadnieniu projektu dodaje, że prawidłowość implementacji dyrektywy 2015/849 jest obecnie przedmiotem postępowania prowadzonego przez Komisję Europejską na podstawie art. 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (naruszenie nr 2017/041). W ramach przedmiotowego postępowania Komisja Europejska wystosowała dodatkową uzasadnioną opinię, w której poddała w wątpliwość fakt transpozycji do prawa krajowego szeregu przepisów dyrektywy 2015/849. Projektodawca stwierdza, że w wyniku weryfikacji krajowych przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, przyjętych w celu transpozycji dyrektywy 2015/849, zidentyfikowano jednostki redakcyjne ustawy, które w celu zapewnienia przejrzystości niezbędnej do stosowania i wdrażania prawa Unii Europejskiej w prawidłowy sposób powinny zostać poddane nowelizacji. Dodaje jednocześnie, że deklaracja proponowanych zmian w przepisach ustawy została zawarta w odpowiedzi Rzeczypospolitej Polskiej na dodatkową uzasadnioną opinię Komisji Europejskiej.

II. Uwagi szczegółowe

1. Na aprobatę zasługują projektowane zmiany w art. 54 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2019 r., poz. 1115). Zakładają one umożliwienie szerszej wymiany informacji w zakresie prowadzonych analiz dotyczących prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. *De lege lata* przepis art. 54 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy zawęża katalog podmiotów, które mogły wymieniać się w obrębie grupy informacjami dotyczącymi podejmowanych działań z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Natomiast art. 45 ust. 8 dyrektywy 2015/849 nie

przewiduje w tym zakresie ograniczeń. Projektodawca trafnie zdiagnozował wadliwość transpozycji art. 45 ust. 8 dyrektywy 2015/849 do polskiego porządku prawnego i słusznie zaproponował rezygnację z wyszczególnienia podmiotów uprawnionych do wymiany informacji, a tym samym poprzez otwarcie katalogu podmiotów uprawnionych do wymiany informacji w obrębie grupy.

Brak jest zastrzeżenia co do poszerzenia katalogu podmiotów w zakresie zwolnienia z tajemnicy dotyczącej przekazania informacji jednostce analityki finansowej lub innym właściwym organom. Analiza obowiązujących przepisów prowadzi do wniosku, że w art. 54 ust. 2 pkt 2, 3 i 4 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu brakuje podmiotu określanego w przepisach dyrektywy 2015/849 terminem „zewnątrzny księgowy”. Słusznie zatem Projektodawca zaproponował uzupełnienie instytucji, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 17 ww. ustawy, o podmioty prowadzące działalność w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.

2. Na pozytywną ocenę zasługuje wprowadzenie obowiązku spełniania kryteriów kompetencji i reputacji przez beneficjentów rzeczywistych podmiotów wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 16 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz osoby zajmujące stanowiska kierownicze w tych podmiotach oraz wprowadzenie sankcji za niedopełnienie tego obowiązku. Zmiany w tym względzie następują poprzez nowelizację art. 129 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Uznano zatem za zasadne poszerzenie zakresu art. 129 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu o wymóg dotyczący obowiązku posiadania wiedzy lub doświadczenia w zakresie działalności, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 16 tej ustawy.

Jednocześnie należy zauważyć, że projektowane przepisy (art. 129 ust. 1a i 1b) precyzują przesłanki, po realizacji których obowiązek posiadania wiedzy lub doświadczenia zostanie uznany za spełniony (przesłanka pierwsza – ukończenie szkolenia lub kursu obejmujących prawne lub praktyczne zagadnienia związane ze świadczeniem tego rodzaju usług lub przesłanka druga – wykonywanie, przez okres co najmniej roku, czynności związanych ze świadczeniem takich usług). Oznacza to, że obowiązek posiadania wiedzy lub doświadczenia zostanie uznany za spełniony w przypadku realizacji przynajmniej jednej z przesłanek. Przesłanka wykonywania, przez okres co najmniej roku, czynności związanych ze świadczeniem usług, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 16 ww. ustawy, zostanie zrealizowana

wskutek wykonywania zadań i czynności merytorycznie związanych z przedmiotem działalności gospodarczej (w tym zarządzanie działalnością, wykonywanie czynności na rzecz klientów, sporządzanie dokumentacji związanej z prowadzoną działalnością). Pozwala to przyjąć, że przesłanka ta nie zostanie zrealizowana w sytuacji wykonywania wyłącznie czynności usługowych, technicznych lub pomocniczych niemających merytorycznego związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

3. Brak jest uwag w zakresie likwidacji luki polegającej na nieuwzględnieniu w dotychczas obowiązującej ustawie organu uprawnionego do nałożenia kary administracyjnej na instytucje skontrolowane na podstawie art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. c-e oraz pkt 2 i 3 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Wprowadzenie zmian w art. 129 tej ustawy, wynikających z uzupełnienia transpozycji art. 47 ust. 2 i 3 dyrektywy 2015/849, wymaga także uzupełnienia art. 153 ust. 2 ustawy o niezbędne uprawnienia umożliwiające egzekwowanie obowiązków wynikających z art. 129 ustawy w projektowanym brzmieniu. W tym zakresie zmiana ma charakter systemowy.

Podobnie należy ocenić zmiany w treści art. 154 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Są one następstwem transpozycji norm prawnych wynikających z art. 58 ust. 3 dyrektywy 2015/849, które dotyczą możliwości stosowania kar i środków wobec członków organu zarządzającego oraz innych osób fizycznych odpowiedzialnych za naruszenia przez instytucje obowiązane przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W dotychczasowym brzmieniu ustawy przewidziano możliwość nałożenia kary administracyjnej jedynie na osoby wyznaczone na podstawie art. 7 ww. ustawy, pomijając możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności przedstawicieli kadry kierowniczej wyznaczonych na podstawie art. 6 oraz art. 8 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Prawidłowa i pełna implementacja art. 58 ust. 3 dyrektywy 2015/849 wymaga uzupełnienia art. 154 ust. 1 ustawy o możliwość nałożenia kary także na osoby wymienione w art. 6 oraz art. 8 tej ustawy.

4. Projekt ustawy (art. 2) zasadnie wprowadza, aby osoby fizyczne będące beneficjentami rzeczywistymi, wspólnikami, w tym akcjonariuszami instytucji obowiązanych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu tj. zajmujące się pośrednictwem w obrocie nieruchomościami, lub prowadzące działalność dotyczącą pośrednictwa w obrocie nieruchomościami, bądź też zajmujące stanowiska kierownicze w instytucjach obowiązanych

dotyczących pośrednictwa nieruchomościami – były obowiązane spełniać wymóg niekaralności za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

5. Brak uwag w pozostałym zakresie.